

Tavoitteet ja organisoituminen maaseudun uudistumisessa

Tuomas Kuhmonen

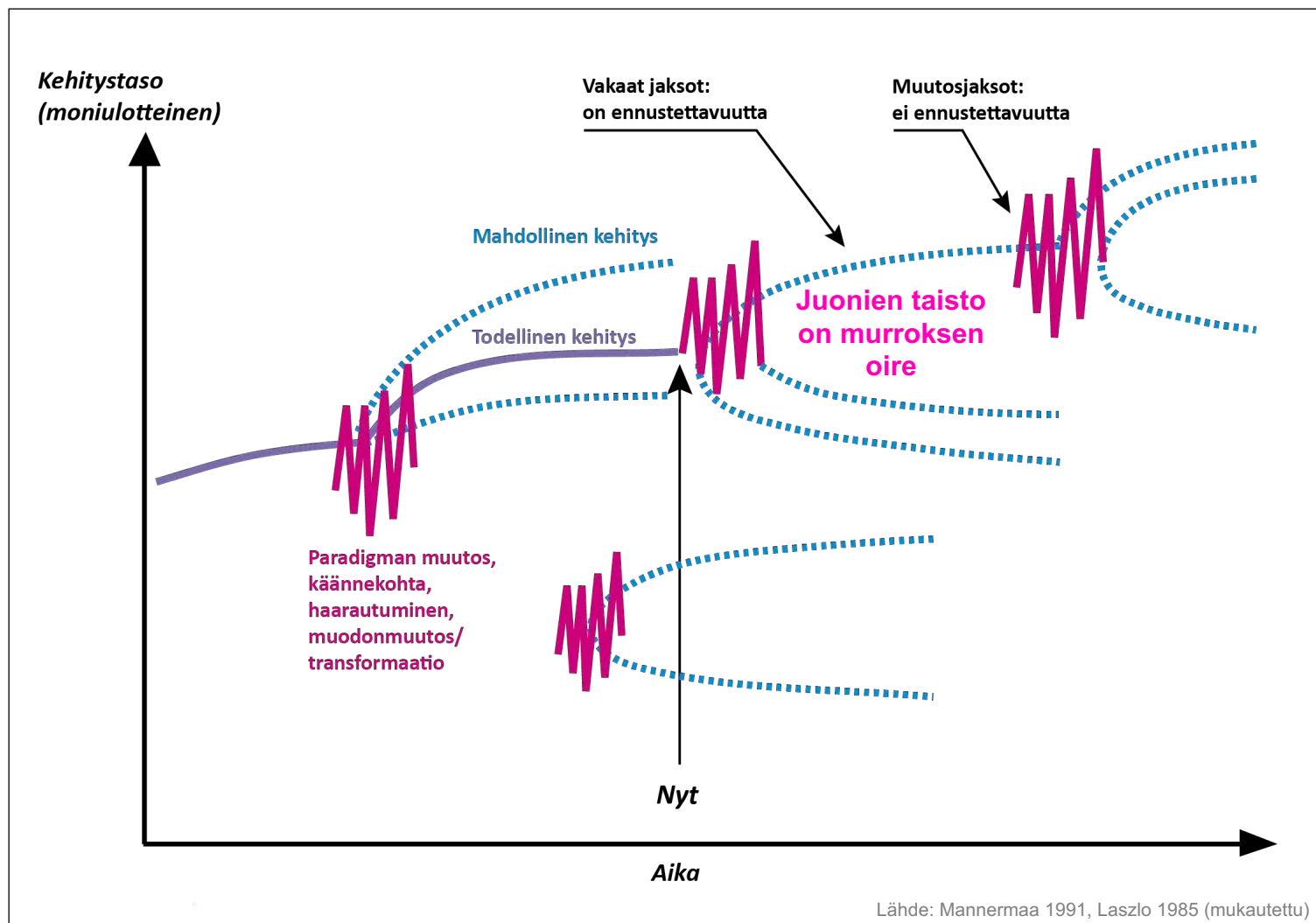
Tutkimusjohtaja, KTT, MMM, agr., dos. ym.

Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto (Vesanto)

Maaseudun uudistumisen tavoitteet, skaalat ja organisoituminen:
RURALIZATION-hankkeen satoa ja sattumia -webinaari

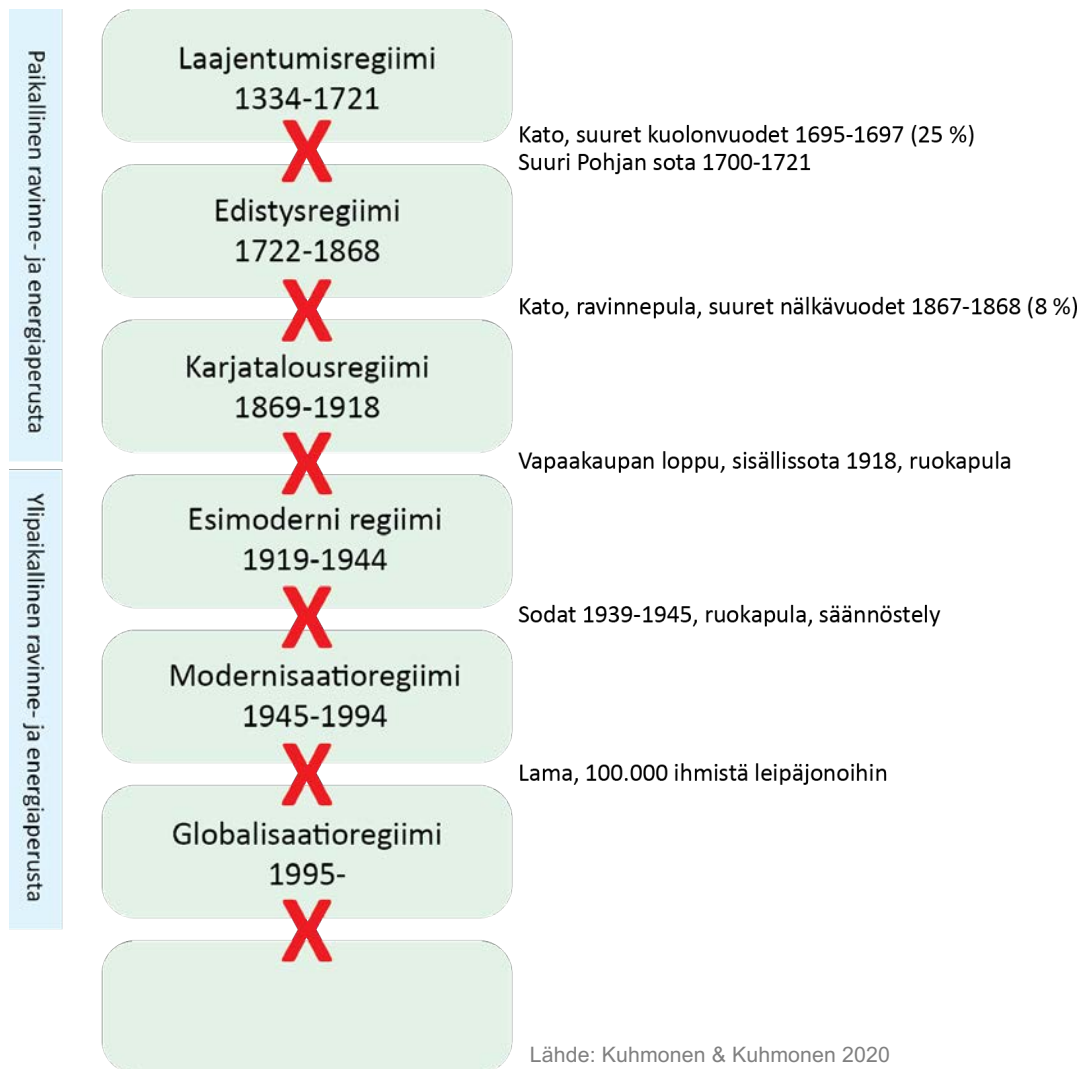
Internetti 13.12.2022

Miten maailma muuttuu?

Onko paradigma muuttunut ennen?

Kaava:

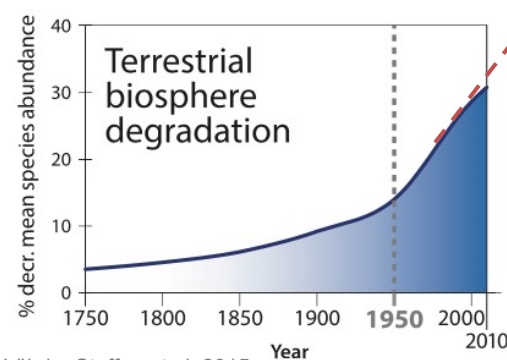
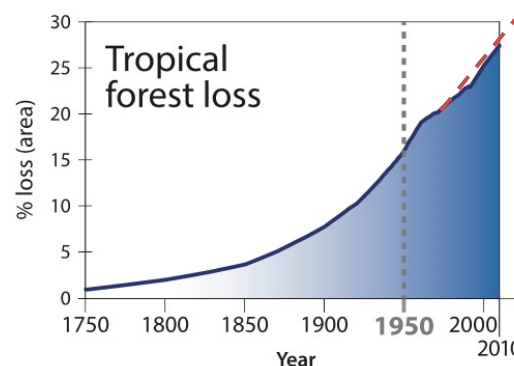
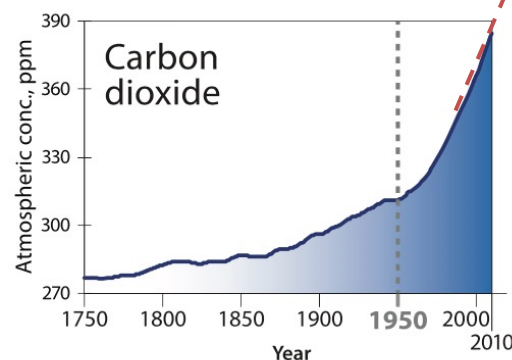
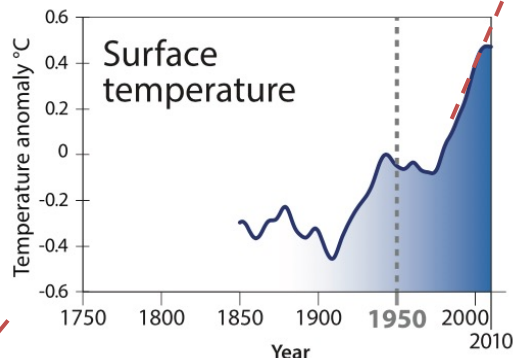
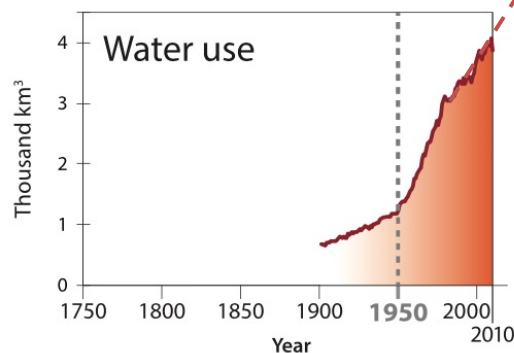
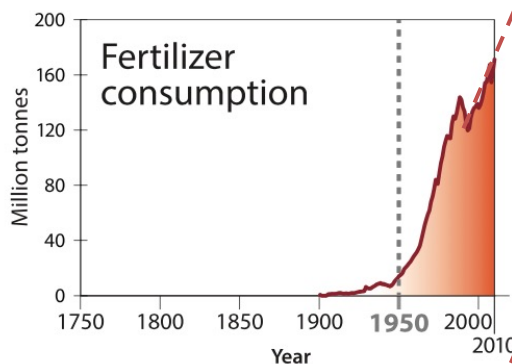
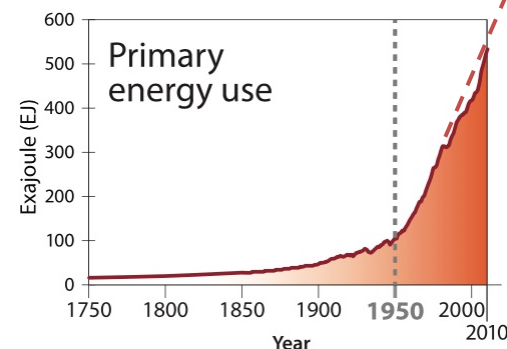
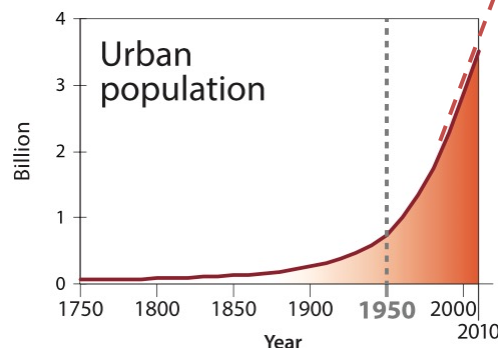
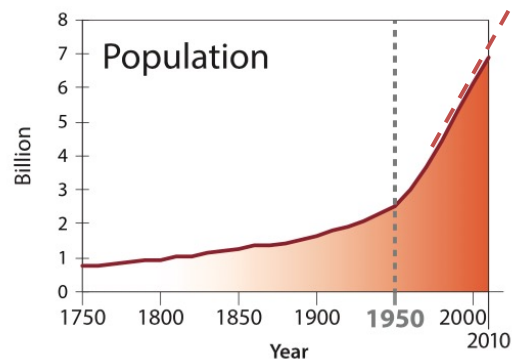
- Ruokaregiimi ajautuu sisäisiin ongelmiin
- Ulkoinen häiriö
- Kriisi, ruokapula

Lopputulema:

- Rakenteet eivät muutu kuin syvän kriisin kautta

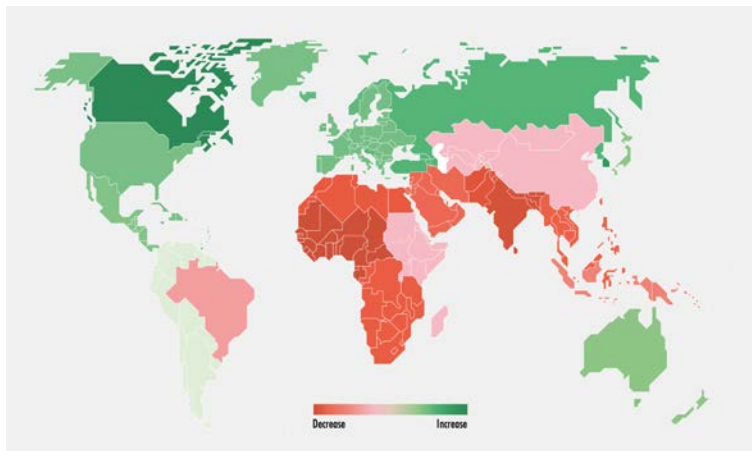

Mikä on seuraavan paradigman muutoksen mittakaava?

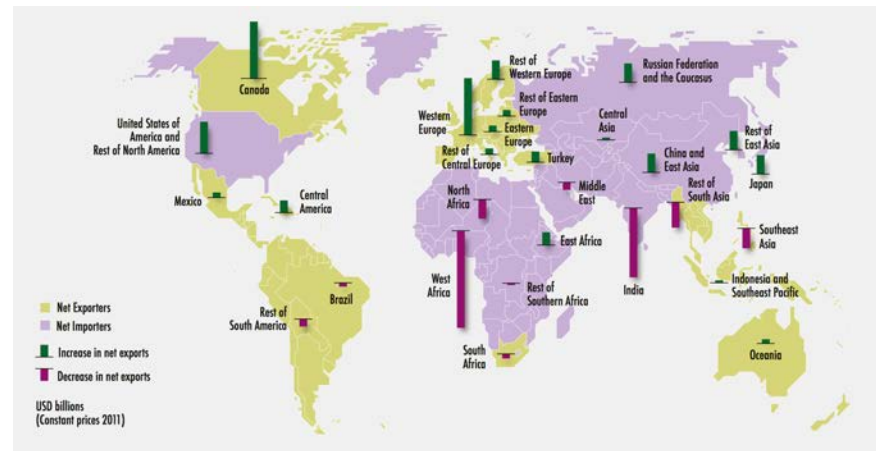

Mikä on seuraavan paradigman muutoksen mittakaava?

Maataloustuotannon muutos 2050 suhteessa perusuraan

Maataloustuotteiden kauppataaseen muutos 2050 suhteessa perusuraan

Lähde: FAO 2018 (The state of agricultural commodity markets)

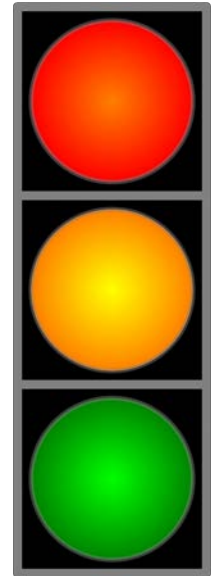
”Punaiset alueet”:

- Väestö kasvaa 2 miljardilla 2015-2050 (= 4 x EU): ruokaa tarvitaan lisää ja paljon
- Kyky tuottaa ruokaa heikkenee merkittävästi ilmastonmuutoksen vuoksi
- Tarve tuoda ruokaa kasvaa merkittävästi – mistä lisärahoitus
- Nyt merkittäviä vientituloja fossiilitaloudesta (Afrikka, Lähi-itä 10-25 % BKT:sta)
- Riittävätkö paikalliset ratkaisut: vettä säästävät viljelymenetelmät, Saharan metsitys...
- Elleivät, ilmastopakolaisten määrä kasvaa räjähdysmäisesti

Seuraava paradigman muutos?

- Fossiilitaloudesta bio- ja kiertotalouteen
- Kasvutaloudesta kohtuutalouteen
- Kaupungistumisesta maalaistumiseen
- Erikoistumisesta monipuolistumiseen
- Globalisaatiosta paikallistumiseen
- Keskinäisriippuvuudesta omavaraistumiseen
- Rajattomuudesta rajallisuuteen
- Hyvin toimivasta maailmasta huonosti toimivaan maailmaan

Mitä tavoitella? Mitä tehdä?

- **RURALIZATION –trendianalyysi**
 - 1.560 trendiä → 60 trendikorttia (www.ruraltrends.eu)
- **RURALIZATION –unelma-analyysi**
 - 2.208 nuorta 10 maasta → alueprofiilit (www.ruralization.eu)
- **RURALIZATION –case-analyysi**
 - 60 lupaavaa käytäntöä (www.ruralization.eu)
- **RURALIZATION –politiikka-analyysi**
 - Tekeillä...

Mitä tavoitella? Mitä tehdä?

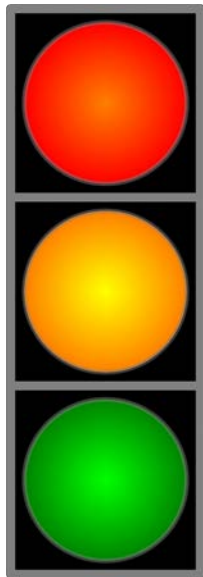
Korjataanko vanhaa vai rakennetaanko uutta?

Esimerkiksi korjataan nykyistä ruokajärjestelmää poistamalla haavoittuvuuksien **juurisyyt** (www.ruokavarma.info)

- Pitkä historia hyvin toimivasta maailmasta: ”himmelin hienosäätöä”, mahdollistanut riippuvuuksien kasvun, sokeuttanut haavoittuvuuksille
- Vain 2 ½ kauppaketjua: vaihtoehtottomuus, vallan keskittyminen, vino kilpailuoikeus
- Vallankäytön näkymättömyys ja peittely, pelko estää kyseenalaistamasta
- ”Ei olla tarpeeksi tyytymättömiä” nykyhetkeen tai siihen, mihin ollaan menossa
- Ilmastonmuutosta kauhistellaan, mutta sen aiheuttajaan (fossiilitalous) ei puututa vaan mihin sattuu (esim. kotieläintalous)
- Tekno- ja ekoutopia tai -usko: ruuan tuottaminen ”tyhjästä”, ”kuormittamaton” tai ”kestävä” elämäntapa
- Viher- ja vastuullisuuspesu; kuluttajien valta kasvaa mutta ymmärrys vähenee

Mitä tavoitella? Mitä tehdä?

Korjataanko vanhaa vai rakennetaanko uutta?

Megatrendit: nykyisen paradigman
uusintaminen ja ylläpito

Trendit: välitila nykyisen ja uuden välimaastossa

Heikot signaalit: uuden paradigman ainekset

1 IKÄÄNTYVÄ VÄESTÖ

Väestön keski-ikä on korkea ja kasvaa monilla maaseutualueilla, mikä lisää kohdennettujen palveluiden kysyntää

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: väestörakenteen muutos – globalisaatio – talouskasvu – taidot ja kyykykykyt, inhimillinen pääoma
Vaikutukset: senioritalouden kasvu merkitsee hoiva- ja terveyspalveluiden kysynnän kasvua – maatilojen rakennekasvu tai hidastuu, esim. sukupolvenvaihdokset, maankäyttö, resurssit – muuttoliike maaseudulta kaupunkiin lisääntyy

2 VAIHTOEHTOSET RUOKAJÄRJESTELMÄT

Erilaiset yhteisöihin, jakeluteihin, ruokavaliointiin ja tuotantotapoihin perustuvat ruokajärjestelmät haastavat hallitsevan ruokaregimin

Tyyppi: trendi
Ajurit: ympäristötietoisuus – paikallisten, terveellisten, kestävien ruokatuotteiden kysyntä ja tarjonta
Vaikutukset: maaseudun yritysten asiakaskunnan laajeneminen (verkkokauppa tai uudet asiakasryhmät) – uudenlaisten tuottaja-, kuluttaja- tai tuottaja-kuluttaja -organisaatioiden synty – valtavirran ulkopuolisten maatilojen näkyvät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia

3 GLOBALISAATIOSTA HYÖTYMINEN

Löydetään tapoja hyötyä avoimista markkinoista ja erikoistumisesta samalla kun tiedostetaan keskinäisriippuvuuden haitalliset vaikutukset ja riskit

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: globalisaatio – ruuan kysyntä ja tarjonta – verkostomainen hallinta – kansainvälisen kaupan säännöt
Vaikutukset: kestävästi tuotetun ruuan vientikysynnän kasvu – suuret tilat yhä hallitsevammassa asemassa, esim. tuottavuus, vienti – kahtalaiset maatalouden näkymät, myönteiset tai kielteiset, riippuen maatalan, liiketoiminnan, alueen yms. ominaispiirteistä

4 KAUPUNGISTUMISESTA HYÖTYMINEN

Kaupunkien asukasmäärän ja pinta-alan kasvu tekee maaseudusta harvinaisempaa ja arvokkaampaa, mutta haastaa maaseutualueiden taloutta ja itsenäisyyttä

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: globalisaatio – väestönkasvu – väestörakenteen muutos – mittakaavaedut – kaupunkien levittäytyminen
Vaikutukset: ekologisen, kohtuuhintaisen ja turvallisen maaseutualueen kysyntä kasvaa – paikallisten (maaseudun) tuotteiden ja palveluiden kysyntä kasvaa – uusia asukkaita maaseutualueille – maaseudun paikat ja alueet saavat uusia vetovoimatekijöitä ja vaikuttavia brändejä

5 HOIVAPALVELUT

Monimuotoisia, uudenlaisia ja maaseudulle soveltuvia toimintamalleja: vihreä hoiva, kotihoito, etähoito, mobiilipalvelut

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: julkisen talouden ahdinko – alhaalta-ylös -periaate, mahdollistaminen – internet – väestökato – kulkutaudit
Vaikutukset: tasa-arvoisempi ja osallistumismahdollisuuksia tarjoava sosiaalinen rakenne – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – paremmat työllistymismahdollisuudet naisille (maaseudulla) – muuttoliike maaseudulta kaupunkiin vähenee

6 YMPÄRISTÖSTÄ HUOLEHTIMINEN

Ideologiat, politiikat ja käytännöt ehkäisevät ympäristön tilan heikentymistä, suojaavat elämää ylläpitäviä järjestelmiä ja parantavat ympäristön tilaa

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: ilmastonmuutos – ympäristön tilan heikkeneminen, saastuminen ja riskit – ympäristötietoisuus – kaupungistuminen
Vaikutukset: ilmastonmuutoksen hillintä – paremmat resurssit ja kohdennetut paikalliset politiikkatoimet – ympäristön suojelun lisääntyminen ja/tai ympäristön pilaantumisen vähentyminen – valtavirran ulkopuolisten maatilojen näkyvät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia

7 MUUTTUVAT SUKUPUOLIROOLIT

Muuttuvat perinteiset ja uudenlaiset sukupuoliroolit yksityis- ja työelämässä

Tyyppi: trendi
Ajurit: yhteisöllisyys, solidaarisuus, tasa-arvo – maatalousperinteet – maatalouden houkuttavuus, jatkajien puute
Vaikutukset: tasa-arvoisempi ja osallistumismahdollisuuksia tarjoava sosiaalinen rakenne – yhteisöllisyyden vahvistuminen – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy – mahdollistaminen – tasapainoisempi sukupuolirakenne – sosiaalinen pääoma lisääntyy

8 EDULLINEN ASUMINEN MAASEUDULLA JA KAKKOS-ASUNNOT/KESÄMÖKIT

Kohtuuhintaiset asunnot, kakkoskodit tai vapaa-ajan asunnot lähellä luontoa ja kaukana väkijoukoista

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: työpaikkojen saatavuus – teknologian kehitys – kulkutaudit – talouskasvu – kaupungistuminen
Vaikutukset: uusia asukkaita maaseutualueille – ekologisen, kohtuuhintaisen ja turvallisen maaseutualueen kysyntä kasvaa – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy – maan kysyntä asumistarkoituksiin kasvaa

9 KIERTOTALOUS

Talousmalli, joka perustuu kierrätykseen, uusiokäyttöön, jakamiseen ja olemassa olevien tavaroiden korjaamiseen

Tyyppi: trendi
Ajurit: ympäristötietoisuus – luonnonvarojen niukkuus – liiketoimintamahdollisuudet ja yrittäjyys
Vaikutukset: ympäristön suojeleminen lisääntyminen ja/tai ympäristön pilaantumisen vähentyminen – maaseudun talouksien monipuolistuminen – valtavirran ulkopuolisten maatalojen näkymät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia – uudet ideat ja innovaatiot

10 ILMASTONMUUTOS

Monitahoinen ilmiö, jolla on kasvava vaikutus ruuantuotantoon, maankäyttöön, politiikka-toimiin ja elämäntapoihin

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: teollistuminen – fossiilitalous – väestönkasvu – maatalouden koneistuminen ja teollistuminen
Vaikutukset: (maaseudun) raaka-aineiden (esim. biomassojen) kysyntä kasvaa – ekologisen, kohtuuhintaisen ja turvallisen maaseutuusutuksen kysyntä kasvaa – valtavirran ulkopuolisten maatalojen näkymät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia – käyttökelpoisen maan niukkuus lisääntyy

11 OSUUSKUNNAT JA KUMPPANUUDET

Organisointimallit, joilla tavoitellaan mitakaavaetuja sekä erikoistumisen ja yhteistyön hyötyjä tai edistetään yhteisiä intressejä

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: maatalojen elinkelpoisuus, tuottavuus – internet – globalisaatio – markkinoillepääsyn ongelmat
Vaikutukset: maaseudun taantumisen pysähtyminen, toimintojen säilyminen – uudenlaisten tuottaja-, kuluttaja- tai tuottaja-kuluttaja-organisaatioiden synty – uusia tapoja tehdä tuottavampaa yhteistyötä – myönteiset näkymät tietäntyyppisille maataloille, maatalojen liiketoiminnoille tai viljelyalueille

12 YHTEISÖLLINEN TOIMINTA

Yhteisöllätoiset aloitteet ja toiminnot vahvistavat yhteisiä intressejä, toimintavalmiuksia, identiteettiä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä monilla aloilla

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: alhaalta ylös -periaate, mahdollistaminen – yhteistyö ja yhteisöllinen kehittäminen – taloudelliset rajoitteet
Vaikutukset: tasa-arvoisempi ja osallistumismahdollisuuksia tarjoava sosiaalinen rakenne – uudenlaisten tuottaja-, kuluttaja- tai tuottaja-kuluttaja-organisaatioiden synty – uusia tapoja tehdä tuottavampaa yhteistyötä – mahdollistaminen – valtavirran ulkopuolisten maatalojen näkymät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia

13 EPÄTASAISEN KEHITYKSEN JA MAASEUDUN TAANTUMISEN VASTATOIMET

Toimet maaseutualueita marginalisoivan noidankehän (vähemmän asukkaita, vähemmän palveluita, heikompi infrastruktuuri, vähemmän asukkaita jne.) pysäyttämiseksi

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: markkinoiden vapauttaminen – väestörakenteen muutos – kaupungistuminen – globalisaatio – julkisten palveluiden vähentyminen
Vaikutukset: tasa-arvoisempi ja osallistumismahdollisuuksia tarjoava sosiaalinen rakenne – uusia asukkaita maaseutualueille – maaseudun talouksia kasvu (tulot, työpaikat) – maaseudun taantumisen pysähtyminen, toimintojen säilyminen – infrastruktuurin parantuminen – uusia tai parempia palveluita maaseudulle ja/tai palveluiden parempi saatavuus

14 LUOVA TALOUS

Taiteilijoiden, luovan työn tekijöiden ja luovan luokan pesäpaikkoja maaseudulla

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: internet – globalisaatio – hidas ja luonnonläheinen elämäntapa
Vaikutukset: mahdollisuus ottaa käyttöön uusia työtapoja, esim. etättyö, virtuaalitilit – maaseudun talouksien monipuolistuminen – ekologisen, kohtuuhintaisen ja turvallisen maaseutuusutuksen kysyntä kasvaa – sosiaalisen pääoman monipuolistuminen – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

15 KOHTUUTALOUS

Vaihtoehto talouskasvun maailmanmalleille; keskiössä sosiaalinen ja ympäristöllinen hyvinvointi

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: työntöön uudet mallit, esim. joustotyö, freelance-työ, projektityö – ympäristön pilaantuminen, saasteet ja riskit
Vaikutukset: vaihtoehtoisten elämäntapojen yleistymisen, esim. kohtuullinen, hidas, luonnonmukainen – maaseudun luontoon perustuvien ja aineettomien hyvinvointipalveluiden kysynnän kasvu – paikallisen, alueellisen tai kotimaisen ruuan kysynnän kasvu – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

16 DIGITAALINEN TALOUS

Digitaalisten teknologioiden ja työkalujen mahdollistamat taloudelliset toiminnot; tuottavuushyödyt ja alustat uusille taloudellisille toiminnoille

Tyyppi: trendi
Ajurit: teknologian kehitys – digitalisaatio – internet – globalisaatio
Vaikutukset: liiketoimintamahdydyt (kustannusten alentuminen, tuottavuuden parantuminen) – uusia tai parempia palveluita maaseudulle ja/tai palveluiden parempi saatavuus – mahdollisuus ottaa käyttöön uusia työtapoja, esim. etättyö, virtuaalitilit – paremmat näkymät sekä pienille että suurille maataloille

17 MAASEUDUN TALOUDEN MONIPUOLISTUMINEN

Monien maaseutalueiden talous on monipuolista ja maatalouden ulkopuolisten toimintojen merkitys on kasvanut

Tyyppi: trendi
Ajurit: digitalisaatio – palveluolajien vahvistuminen – tiettyjen markkinoiden kehitys
Vaikutukset: maaseudun talouksien monipuolistuminen – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – uusia tai parempia palveluita maaseudulle ja/tai palveluiden parempi saatavuus – paremmat työllistymismahdollisuudet naisille (maaseudulla) – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

18 MAATILOJEN MONIPUOLISTUMINEN/ERIKOISTUMINEN

Monipuolistuminen (maatilalla ja muussa toiminnassa) ja erikoistuminen ovat maatilan liiketoiminnan ja toimeentulon päästrategiat

Tyyppi: trendi
Ajurit: EU:n yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) – palveluolajien vahvistuminen – ympäristötietoisuus
Vaikutukset: maaseudun talouksien monipuolistuminen – paremmat tai vakaammat maatilojen tulot ja työllisyys – valtavirran ulkopuolisten maatilojen näkyvät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia – maan kysyntä ”muuhun käyttöön” kasvaa, esim. energia, teollisuus, virkistys, suojelu

19 TEE-SE-ITSE -LIIKE

Tee-se-itse on monimuotoinen ilmiö, joka sisältää kotivalmistusta, korjausta, tilauksesta tekemistä, itse tekemistä, askartelua, rakentelua ja yhteisöllisiä innovaatioita

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: teknologian kehitys – alhaalta ylös -periaate, mahdollistaminen – elämäntapojen monipuolistuminen
Vaikutukset: taitojen ja tietojen säilyminen tai kehittymisen – olemassa olevien maaseudun paikkojen ja kylien sekä kulttuuriperinnön hyödyntäminen – paremmat näkyvät agro-ekologisille, ympäristölähtöisille tai luonnonmukaisille viljelymenetelmille, maatiiloille ja viljelijöille

20 VERKKOKAUPPA

Verkkokauppa poistaa fyysisen läheisyyden tarpeen kaupankäynnissä ja mahdollistaa etäasiakkaiden tavoittamisen

Tyyppi: trendi
Ajurit: paikallisten, terveellisten, kestävien ruoka- tuotteiden kysyntä ja tarjonta – internet – digitalisaatio
Vaikutukset: maaseudun yritysten asiakaskunnan laajentuminen (verkkokauppa tai uudet asiakasryhmät) – myönteiset näkymät tietäntyyppisille maatiiloille, maatiilojen liiketoiminnalle tai tuotantoalueille – uusia tapoja tehdä tuottavampaa yhteistyötä – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

21 EKOKYLÄT

Asumisyhteisöt, jotka pyrkivät yhdistämään kestävän kehityksen kaikki neljä ulottuvuutta: taloudellinen, sosiaalinen, ympäristöllinen ja kulttuurinen kestävyys

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: ympäristötietoisuus – hidas ja luonnonläheinen elämäntapa – sosiaalinen tyytymättömyys, osallisuuden puute
Vaikutukset: uudet tai paremmat maaseudun kehittämismahdollisuudet – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy – uudenlaiset mahdollisuudet saada maata käyttöön – valtavirran ulkopuolisten maatilojen näkyvät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia

22 OPETUSMAATILAT

Maatilojen ja koulujen välinen yhteistyö edistää havainnollistavaa ja osallistavaa ruokaan, ympäristöön, teknologiaan jne. liittyvää opetusta

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: paikallisten, terveellisten, kestävästi tuotettujen ruokatuotteiden kysyntä ja tarjonta – maatalouden houkuttavuus
Vaikutukset: uudenlaista palvelutoimintaa (kaupat, hoiva jne.) maatiiloille – uusia asukkaita maaseutualueille – valtavirran ulkopuolisten maatilojen näkyvät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia

23 RUOKATURVA, HUOLTOVARMUUS

Sääolot, taudit, kriisit, markkinat, politiikka ja eriarvoisuus haastavat ruuan saatavuutta kaikille ja kaikkina aikoina

Tyyppi: trendi
Ajurit: kulutaudit – uudet hallintatavat ja -mallit – ilmastonmuutos – kriisit
Vaikutukset: uudenlaisten tuottaja-, kuluttaja- tai tuottaja-kuluttaja-organisaatioiden synty – paremmat tai vakaammat maatilojen tulot ja työllisyys – riskejä vähentävien uusien toimintamallien käyttöönotto – paikallisen, alueellisen tai kotimaisen ruuan kysynnän kasvu

24 RUOKAAN LIITTYVÄ ITSEMÄÄRÄMISOIKEUS

Vaihtoehto suuryritysvetoiselle ruokajärjestelmälle; keskiössä paikallisten tuottajien ja kuluttajien hallitsema, kulttuurisesti sopeutunut ruokajärjestelmä

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: ympäristöä – yhteisöllisyys, solidaarisuus, tasa-arvo – alhaalta ylös -periaate, mahdollistaminen
Vaikutukset: maaseudun talouksien monipuolistuminen – paremmat näkyvät agro-ekologisille, ympäristölähtöisille tai luonnonmukaisille viljelymenetelmille, maatiiloille ja viljelijöille – paikallisen, alueellisen tai kotimaisen ruuan kysynnän kasvu – uudenlaiset mahdollisuudet saada maata käyttöön

25 RUOKAMATKAILU

Ruokaan perustuvat matkailutoiminnot: reitit, kierrokset, festivaalit, vierailut, ruuan valmistaminen, paikalliset erikoisuudet jne.

Tyyppi: trendi
Ajurit: paikallisten, terveellisten, kestävien ruoka- tuotteiden kysyntä ja tarjonta – hidas ja luonnonläheinen elämäntapa
Vaikutukset: maaseudun talouksien monipuolistuminen – maaseudun paikat ja alueet saavat uusia vetovoimatekijöitä ja vaikuttavia brändejä – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – maaseudun perinnön säilyminen – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

26 RUUAN KASVAVA KYSYNTÄ

Ruuan maailmanlaajuinen kysyntä kasvaa ja sen odotetaan kasvavan edelleen väestönkasvun myötä

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: ruuan kysyntä ja tarjonta – EU:n yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) – globalisaatio – väestönkasvu
Vaikutukset: kestävästi tuotetun ruuan vientikysynnän kasvu – paremmat tai vakaammat maatilojen tulot ja työllisyys – maan kysyntä viljely- ja kotipuutarhakäyttöön kasvaa – suuret tilat yhä hallitsevammassa asemassa, esim. tuottavuus, vienti

27 PERINNEMATKAILU

Historialliset nähtävyydet, jotka perustuvat luontoon, elinkeinotoimintaan, rakennuksiin, asuinympäristöihin, kulttuuriin, ruokaan jne.

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: halpa matkustaminen – kulttuuriperinnön säilyttäminen – yhteistyö ja yhteisöllinen kehittäminen
Vaikutukset: maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – olemassa olevien maaseudun paikkojen ja kylien sekä kulttuuriperinnön hyödyntäminen – maaseudun perinnön säilyminen – muuttoliike kaupungeista maaseudulle kasvaa – myönteiset näkymät tietäntyyppisille maataloille, maatilojen liiketoiminnoille tai tuotantoalueille

28 PERUSRAKENNE, ALUEIDEN SAAVUTETTAVUUS

Asumiseen ja taloudelliseen toimintaan tarvittavien maanteiden, rautateiden, veden, sähkön, tietoliikennneyhteyksien yms. saatavuus ja laatu

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: julkisten palveluiden ja infrastruktuurin heikenneminen tai huono tila – maaseutu- ja aluepolitiikka
Vaikutukset: uusia tai parempia palveluita maaseudulle ja/tai palveluiden parempi saatavuus – infrastruktuurin parantuminen – parempi pääsy maaseutualueille ja -kohteisiin – monipaikkainen elämäntapa yleistyy ja vahvistaa maaseudun talouksia

29 MAAHANMUUTTAJAIN KOTOUTUMINEN

Maahanmuuttajien integroituminen paikallisiin työmarkkinoihin ja kansalaisyhteiskuntaan edistää osallistumismahdollisuuksia ja mahdollisuuksia yhteiskunnallisen panoksen antamiseen

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: muuttoliike – yhteisöllisyys, solidaarisuus, tasa-arvo – konfliktit ja hallinnan epäonnistumiset
Vaikutukset: tasa-arvoisempi ja osallistumismahdollisuuksia tarjoava sosiaalinen rakenne – maaseudun talouksien monipuolistuminen – sosio-kulttuurisen monimuotoisuuden lisääntyminen – uusia asukkaita maaseutualueille – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

30 PAIKALLISUUDEN PARADIGMA

Alueellinen, kokonaisvaltainen ja yhdistävä lähestymistapa hajauttamisen ja paikallisen itsemääräisoikeuden, hallinnan, viestinnän, liiketoiminnan, erityislaatuisuuden jne. edistämiseksi

Tyyppi: trendi
Ajurit: globalisaatio – paikallisten, terveellisten, kestävien ruokatuotteiden kysyntä ja tarjonta – sosiaalinen tyytymättömyys, osallisuuden puute
Vaikutukset: uudet tai paremmat maaseudun kehittämismahdollisuudet – uusia tai parempia palveluita maaseudulle ja/tai palveluiden parempi saatavuus – paikallisten (maaseudun) tuotteiden ja palveluiden kysynnän kasvu – yhteisöllisyyden vahvistuminen – uusia tapoja tehdä tuottavampaa yhteistyötä

31 UUSIEN TEKNOLOGIOIDEN ILMENTYMÄT

Tekoäly, automaatio, robotiikka, lohkoketju, big data, virtuaalinen ja lisätty todellisuus, esineiden internet jne. sekä niiden sovellukset

Tyyppi: trendi
Ajurit: teknologian kehitys – digitalisaatio – globalisaatio – internet
Vaikutukset: maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – infrastruktuurin parantuminen – liiketoimintahyödyt (kustannusten alentuminen, tuottavuuden parantuminen) – uusia tai parempia palveluita maaseudulle ja/tai palveluiden parempi saatavuus – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

32 MERKITYS- JA ELÄMÄSTALOUS

Tarinoiden, merkitysten, kokemusten, roolien, identiteettien ja ainelatuisuuden markkinat voivat muuttaa perinteisiä toimeentulo- ja liiketoimintakäytäntöjä

Tyyppi: trendi
Ajurit: kaupungistuminen – individualismi – maatilojen elin- kelpoisuus, tuottavuus – elämäntapojen monipuolistuminen
Vaikutukset: vaihtoehtoisten elämäntapojen yleistymisen, esim. kohtuullinen, hidas, luonnonmukainen – uudenlaista palvelutoimintaa (kauppa, hoiva jne.) maataloille – paikallisten (maaseudun) tuotteiden ja palveluiden kysyntä kasvaa – maaseudun yritysten asiakaskunnan laajentuminen (verkko- kauppa tai uudet asiakasryhmät)

33 MIKRO- JA PIENET YKSIKÖT

Pienet maatilat, liikeyritykset, naapurustot ja kansalaisjärjestöt tarjoavat uelta etuja: edullisuutta, tuttuutta, joustavuutta, itsenäisyyttä, osallisuutta

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: globalisaatio – tiettyjen markkinoiden kehitys – teknologian kehitys – ympäristötietoisuus
Vaikutukset: pienten tilojen näkymät paranevat – yhteisöllisyyden vahvistuminen – uusia asukkaita maaseutualueille – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy – sosiaalinen pääoma lisääntyy

34 MUUTTOLIIKE

Kansalliset ja kansainväliset muuttovirrat muuttavat sekä lähtö- että tulopaikkaa

Tyyppi: megatrendi
Ajurit: vapaa elämäntapa – globalisaatio – oman elämäntavan ja hyvän elämän etsintä – ilmastomuutos – kaupungistuminen
Vaikutukset: muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy – sosiaalinen pääoma vähentyy/lisääntyy – sosiaalisen pääoman monipuolistuminen – kahtalaiset maatalouden näkymät, myönteiset tai kielteiset, riippuen maatalan, liiketoiminnan, alueen yms. ominaispiirteistä

35 MONIPAIKKAINEN ASUMINEN

Kausittainen tai ajoittainen asuminen kaupunki- ja maaseutuasunnoissa

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: hidas ja luonnonläheinen elämäntapa – taloudelliset rajoitteet – digitalisaatio – kaupungistuminen – globalisaatio
Vaikutukset: paikallisten (maaseudun) tuotteiden ja palveluiden kysyntä kasvaa – maaseudun talouksien monipuolistuminen – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy – sosiaalisen pääoman monipuolistuminen – ekologisen, kohtuuhintaisen ja turvallisen maaseutuasumisen kysyntä kasvaa

36 MONIKÄYTTÖISET METSÄT

Metsien käyttö taloudellisiin, sosiaalisiin, ympäristöllisiin ja kulttuurisiin tarkoituksiin: puu, polttoaine, ruoka, terveys, virkistys, suojelu, hiihtielu, retkeily, opetus

Tyyppi: trendi
Ajurit: globalisaatio – muut kuin maaseutupolitiikat (verotus-, ulko-, ympäristö- jne.) – ympäristön tilan heikentyminen, saastuminen ja riskit
Vaikutukset: ympäristön suojelun lisääntyminen ja/tai ympäristön pilaantumisen vähentyminen – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – ilmastomuutoksen hillintä – maan kysyntä "muuhun" käyttöön kasvaa, esim. energia, teollisuus, virkistys, suojelu

37 LUONNON- JA KULTTUURIPERINTÖ

Luonnon- ja kulttuuriperintö sisältää arvokkaita menneisyyden ympäristöjä, rakenteita ja esineitä, jotka vahvistavat paikkojen identiteettiä ja houkuttavuutta

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: kulttuuriperinnön säilyttäminen – maatalousperintö – individualismi – ympäristötietoisuus
Vaikutukset: maaseudun perinnön säilyminen – paikallinen, alueellinen tai maaseudun identiteetti tai brändi vahvistuu – olemassa olevien maaseudun paikkojen ja kylien sekä kulttuuriperinnön hyödyntäminen – sosiaalisen pääoman ylläpitäminen tai uusintaminen

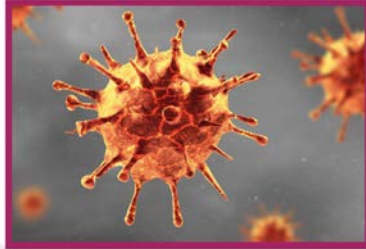
38 UUDET HALLINTAMALLIT

Haaste sopivan hallintamallin löytämiseksi ristiriitaisissa alueisiin, maankäyttöön, luonnonvarojen käyttöön, asiantuntijajuuteen jne. liittyvissä asioissa

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: kaupungistuminen – kaupunkien levittäytyminen – protektionistiset politiikat ja toimet – sosio-kulttuurinen evoluutio
Vaikutukset: paremmat näkymät maatalojen sukupolvenvaihdoksille ja uusille viljelijöille – paremmat resurssit ja kohdennetut paikalliset politiikkatoimet – muutos kohti parempaa ongelmanratkaisukykyä – ympäristön suojelun lisääntyminen ja/tai ympäristön pilaantumisen vähentyminen

39 PANDEMIAT JA EPIDEMIA

Entistä yleisemmät ja vaarallisemmat epidemiat vaikuttaisivat kaikkiin yhteiskuntiin ja voisivat lisätä maaseudun suosiota turvallisena asuin ympäristönä

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: kulkutaudit – luonnonvarojen niukkuus – ympäristön pilaantuminen, saasteet ja riskit
Vaikutukset: uusia asukkaita maaseutualueille – ekologisen, kohtuuhintaisen ja turvallisen maaseutuasumisen suosio kasvaa – paikallisen, alueellisen tai kotimaisen ruuan kysynnän kasvu – paikallisten (maaseudun) tuotteiden ja palveluiden kysynnän kasvu

40 PAIKKABRÄNDÄYS

Tiettyihin paikkoihin liittyvien mielikuvien, tunteiden ja brändien kehittäminen, hallinta ja viestintä

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: markkinoillepääsyn ongelmat – paikallisuus, paikallisuuden paradigma – internet – markkinoiden vapauttaminen
Vaikutukset: maaseudun paikat ja alueet saavat uusia vetovoimatekijöitä ja vaikuttavia brändejä – uudet tai paremmat maaseudun kehittämismahdollisuudet – uusia asukkaita maaseutualueille – maaseudun yritysten asiakaskunnan laajentuminen (verkkokauppa tai uudet asiakasryhmät)

41 POLITIIKAN KOHTAANTO JA VAIKUTTAUVUUS

Politiikan suunnittelun ja toimeenpanon haasteellisuus pyrittäessä useisiin tavoitteisiin kun samalla toimitaan monenlaisissa toimintaympäristöissä

Tyyppi: trendi
Ajurit: EU:n yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) – vaikutusten hallintamallien puute – maaseutu- ja aluepolitiikka
Vaikutukset: ympäristön suojelun lisääntyminen ja/tai ympäristön pilaantumisen vähentyminen – maaseutuympäristön suojelu – maaseudun taantumisen pysähtyminen, toimintojen säilyminen – paremmin resursoidut ja kohdennetut paikalliset politiikkatoimet – maankäyttöön ja -käyttöökeuksiin liittyvät ristiriidat yleistävät

42 POP-UP -KULTTUURI JA KEIKKATALOUS

Pop up -ravintolat, -kaupat, -elokuvateatterit, taideprojektit, -leirit, -hyväntekevaisyystapahtumat jne. sekä lyhytaikaiset työsuhteet ja tilapäiset oleskelut

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: arvojen ja asenteiden muutos – globalisaatio – digitalisaatio – työnteon uudet mallit, esim. joustotyö, freelance-tyo, projektyt
Vaikutukset: maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – mahdollisuus ottaa käyttöön uusia työtapoja, esim. etätyö, virtuaalitimmit – ongelmat olemassa olevan paikallisen pääoman hyödyntämisessä, esim. ristiriidat – myönteiset näkymät tietämyksille maataloille, maatalojen liiketoiminnalle tai tuotantoalueille

43 JULKISHYÖDYKKEET

Kaikille avoimet ja ilman kilpailua saatavilla olevat hyödykkeet: kansallinen turvallisuus, ilma, maisema, julkisrahoitteiset tiedotusvälineet, monet ekosysteemipalvelut

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: ympäristön pilaantuminen, saasteet ja riskit – ympäristötietoisuus – kaupungistuminen
Vaikutukset: maaseudun paikat ja alueet saavat uusia veto-voimatekijöitä ja vaikuttavia brändejä – maaseudun talouksien monipuolistuminen – ympäristön suojelun lisääntyminen ja/tai ympäristön pilaantumisen vähentyminen – valtavirran ulkopuolisten maatalojen näkymät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia

44 ETÄTYÖ

Työskentely perinteisen toimintaympäristön ulkopuolella esim. kotona tai maaseudun yhteisöllisissä työtiloissa säästää työmatka-aikaa ja ympäristöä

Tyyppi: trendi
Ajurit: internet – lisääntynyt vapaa-aika, työn ja vapaa-ajan tasapaino – taidot ja kyvykkydet, inhimillinen pääoma
Vaikutukset: mahdollisuus ottaa käyttöön uusia työtapoja, esim. etätyö, virtuaalitimmit – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – ympäristön suojelun lisääntyminen ja/tai ympäristön pilaantumisen vähentyminen – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

45 RESILIENSSI

Erialaisten järjestelmien (esim. ruoka, energia) kyky täyttää tehtävänsä kaikissa tilanteissa vaatii monimuotoisuuden ja sopeutumiskyvyn ylläpitämistä

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: ympäristötietoisuus – uudet hallintatavat ja -mallit – ympäristön pilaantuminen, saasteet ja riskit – kriisit
Vaikutukset: ilmastomuutoksen hillintä – riskiä vähentävien uusien toimintamallien käyttöönotto – paremmat näkymät agro-ekologisille, ympäristölähtöisille tai luonnonmukaisille viljelymenetelmille, maataloille ja viljelijöille – ruokahävikki vähenee ja raaka-aineita hyödynnetään tehokkaammin

46 MAASEUDUN KÄSITYÖLÄISET

Elintarvikkeiden, juomien ja perinteisten tuotteiden valmistus käsityönä ja pienimuotoisesti tukeen pienyrityksiä sekä maaseutualueiden, taitojen ja perinteiden säilymistä

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: maatalojen elinkelpoisuus, tuottavuus – globalisaatio – paikallisuus, paikallisuuden paradigma – internet
Vaikutukset: maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – olemassa olevien maaseudun paikkojen ja kylien sekä kulttuuriperinnön hyödyntäminen – maaseudun paikat ja alueet saavat uusia veto-voimatekijöitä ja vaikuttavia brändejä – maaseudun yritysten asiakaskunnan laajentuminen (verkko-kauppa tai uudet asiakasryhmät)

47 MAASEUDUN YRITYSTEN SUKUPOLVENVAIHDOKSET

Merkittävä osa maanviljelijöistä ja maaseudun yrittäjistä jää pian eläkkeelle, mikä tarjoaa nuorille mahdollisuuksia ottaa hoitaakseen heidän yritystoimintansa

Tyyppi: trendi
Ajurit: taloudelliset ongelmat, esim. alhaiset tulot, heikko kannattavuus, hintavaihtelut – maatalouden houkuttavuus, jatkajien puute
Vaikutukset: paremmat näkymät maatalojen sukupolvenvaihdoksille ja uusille viljelijöille – paremmat näkymät sekä pienille että suurille maataloille, esim. kysyntä, uudet tuotteet, teknologia – sosiaalisen pääoman monipuolistuminen

48 MAASEUDUN ENERGIAYHTEISÖT

Yhteisöomisteiset tuulipuistot, aurinkoenergiajärjestelmät ja bioenergiailaitokset edistävät moniulotteista kestävää kehitystä

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: ilmastomuutos – ympäristötietoisuus – rajalliset energiavarat ja -lähteet – paikallisuus, paikallisuuden paradigma
Vaikutukset: maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – maaseudun talouksien monipuolistuminen – (maaseudun) raaka-aineiden (esim. biomassojen) kysyntä kasvaa – paremmat näkymät maaseudun energia-, palvelu-, ruoka-, asumis- jne. yhteisöille ja osuuskunnille

49 MAASEUDUN YHTEISÖLLISET TILAT

Monikäyttöiset tilat tarjoavat yhteisöllisiä työtiloja, kokoustiloja, laajakaistayhteydet, työpisteitä, tiloja erilaisille toimintoille ja mahdollisesti yrityspalveluita

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: yksityispalveluiden heikkeneminen tai huono tila – internet – väestökato – yhteistyö ja yhteisöllinen kehittäminen
Vaikutukset: mahdollisuus ottaa käyttöön uusia työtapoja, esim. etätyö, virtuaalitilit – infrastruktuurin parantuminen – maaseudun talouksien monipuolistuminen – uudet tai laajemmät verkostot – uusia tapoja tehdä tuotavampaa yhteistyötä

50 MAASEUTU SOSIAALISESSA MEDIASSA

Maaseudun toimintojen, toimijoiden, paikkojen ja yhteisöjen läsnäolo, näkyvyys ja profilointi sosiaalisen median alustoilla

Tyyppi: trendi
Ajurit: digitalisaatio – internet – elämäntapojen monipuolistuminen
Vaikutukset: maaseudun yritysten asiakaskunnan laajentuminen (verkkokauppa tai uudet asiakasryhmät) – maaseudun paikat ja alueet saavat uusia vetovoimatekijöitä ja vaikuttavia brändejä – uusia asukkaita maaseutualueille – sosiaalinen pääoma lisääntyy

51 MAALAINEN ELÄMÄNTAPA

Maaseudun idylli, tila, luonto, rauha, eläimet, asuminen, turvallisuus, perinteet ja yhteisöt edistävät sosiaalista hyvinvointia ja houkuttelevat uusia asukkaita

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: hidas ja luonnonläheinen elämäntapa – luontopääoma (maisema, monimuotoisuus jne.) – terveysongelmat
Vaikutukset: maaseudun paikat ja alueet saavat uusia vetovoimatekijöitä ja vaikuttavia brändejä – maaseudun talouksien monipuolistuminen – sosio-kulttuurisen monimuotoisuuden lisääntyminen – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – muuttoliike kaupungeista maaseudulle lisääntyy

52 MAASEUTUMATKAILU

Matkailutoiminta, kohteet, reitit ja nähtävyydet maaseudulla: maatilalomat, festivaalit, retkeily, kalastus, metsästys, ratsastusvaellukset jne.

Tyyppi: trendi
Ajurit: hidas ja luonnonläheinen elämäntapa – uudet matkustustavat – internet
Vaikutukset: paikallisten (maaseudun) tuotteiden ja palveluiden kysynnän kasvu – maaseudun paikat ja alueet saavat uusia vetovoimatekijöitä ja vaikuttavia brändejä – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – uusia tapoja tehdä tuottavampaa yhteistyötä

53 PAREMMAN ELÄMÄNLAADUN ETSINTÄ

Stressi, rikollisuus, saastuminen, yksinäisyys muut epämuokavuustekijät ajavat ihmisiä etsimään parempaa elämää

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: väestönkasvu – elämäntapojen monipuolistuminen – ylhäältä alaspäin toimiva, keskitetty hallinta – stressi
Vaikutukset: maaseudun taantuminen pysähtyminen, toimintojen säilyminen – ekologisen, kohtuuhintaisen ja turvallisen maaseutuasumisen kysyntä kasvaa – vaihtoehtoinen elämäntapojen yleistymisen, esim. kohtuullinen, hidas, luonnonmukainen – sosiaalinen pääoma lisääntyy

54 OMAVARAISUUS

Ruuan, energian, osaamisen yms. parempi omavaraisuus eri tasoilla (yksilö, maatalo, alue, valtio, Eurooppa) nostaa kustannuksia mutta vähentää riskejä

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: epävarmuuden synnyttämät hallintamallit – sosio-kulttuurinen evoluutio – konfliktit ja hallinnan epäonnistumiset
Vaikutukset: paremmat näkymät viljelykäytäntöjen monipuolistumiselle – uusia asukkaita maaseutualueille – paikallisen, alueellisen tai kotimaisen ruuan kysynnän kasvu – sosiaalisen pääoman monipuolistuminen – riskien, politiikkatoimien, kumppanuuksien jne. synnyttämä monipuolisempi maatalorakenne

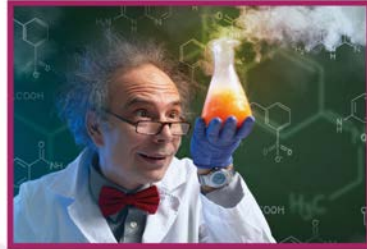
55 JAKAMISTALOUS

Nykyaikainen voitto tavoittelematon tai kaupallisen jakamistalouden perustuu internet-alustoihin ja sallii monenlaisten resurssien (asuntojen, kulkuneuvojen, työkalujen) rajoitetun mutta edullisen käytön

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: internet – digitalisaatio – eettiset huolenaiheet ja painopisteet – yhteistyö ja yhteisöllinen kehittäminen
Vaikutukset: liiketoimintahyödyt (kustannusten aleneminen, tuottavuuden parantuminen – tasa-arvoisempi ja osallistumismahdollisuuksia tarjoava sosiaalinen rakenne – uudenlaiset mahdollisuudet saada maata käyttöön – uudet tai laajemmät verkostot – ilmastomuutoksen hillintä – yleisesti myönteiset vaikutukset maatalouden näkyviin

56 URAAUURTAVAT RATKAISUT MAASEUDUN TOIMINNASSA

Jatkuvan innovointikykyyn ylläpitäminen maaseutualueilla on olennaista "älykkäiden" kylien, sähköverkkojen, koulujen, koneiden, maankäyttötapa- ja jne. synnyttämiseksi

Tyyppi: heikko signaali
Ajurit: internet – sosio-kulttuurinen evoluutio – digitalisaatio – globalisaatio – teknologian kehitys
Vaikutukset: taitojen ja tietojen säilyminen tai kehittyminen – pääsy uusiin liiketoiminta-, ammatillisiin tai kehittämisverkostoihin – parempi elämäntapa – paremmat näkymät maaseudun energia-, palvelu-, ruoka-, asumis- jne. yhteisöille ja osuuskunnille

57 YHTEISKUNNALLISET YRITYKSET JA YRITTÄJÄT

Maaseutualueet tarjoavat puitteita monenlaisille yhteiskunnallisille yrityksille terveyden, kuntoutumisen ja sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi

Tyyppi: heikko signaali

Ajurit: maatalouden ja yleinen ympäristöpolitiikka – liiketoimintamahdollisuudet ja yrittäjyys – työttömyys

Vaikutukset: uudet tai paremmat maaseudun kehittämismahdollisuudet – uusia tai parempia palveluita maaseudulle ja/tai palveluiden parempi saatavuus – uudenlaista palvelutoimintaa (kauppa, hoiva jne.) maataloilille – tasa-arvoisempi ja osallistumismahdollisuuksia tarjoava sosiaalinen rakenne

58 KESTÄVYYSIIRTYMÄ

Muutos kohti kestävämpää tuotantoa ja kulutusta erityisesti ruoka-, energia-, rakentamis- ja liikemisyjärjestelmissä; fossiilitaloudesta luopuminen

Tyyppi: megatrendi

Ajurit: ympäristön tilan heikkeneminen, saastuminen ja riskit – ilmastonmuutos – ympäristöaate

Vaikutukset: (maaseudun) raaka-aineiden (esim. biomassojen) kysyntä kasvaa – ilmastonmuutoksen hillintä – maaseudun talouksien kasvu (tulot, työpaikat) – valtavirran ulkopuolisten maatalojen näkymät paranevat, esim. paikallinen, ekologinen, opetus, yhteisö, hoiva, energia

59 TEKNOLOGIA-INTENSIIVINEN VIJELY

Teknologia tarjoaa tuottavuus- ja ympäristöhyötyjä, mutta jotkut sovellukset (esim. geenimuuntelu, laboratorioruoka) herättävät eettisiä, kulttuurisia tai taloudellisia epäluuloja

Tyyppi: trendi

Ajurit: teknologian kehitys – digitalisaatio – maatalojen ja viljelykäytäntöjen monipuolistuminen – globalisaatio

Vaikutukset: paremmat tai vakaammat maatalojen tulot ja työllisyys – paikallisen, alueellisen tai kotimaisen ruuan kysynnän kasvu – ilmastonmuutoksen hillintä – ruokahävikki vähenee ja raaka-aineita hyödynnetään tehokkaammin – kapeat markkinarat lisääntyvät

60 RUOKAJÄRJESTELMÄN LÄPINÄKYVYYS

Ruokajärjestelmän läpinäkyvyys koskee alkupe-
rää, tuotantotapoja, vaatimustenmukaisuutta (lait,
normit) ja arvonalisan jakautumista ruokaketjussa

Tyyppi: trendi

Ajurit: elintarviketurvallisuus – ympäristötietoisuus – kulu-
tuksen kasvu – neoliberalismi – eettiset huolenaiheet ja
painopisteet

Vaikutukset: muutos kohti reilumpaa ruokajärjestelmää –
paremmat näkymät maatalojen sukupolvenvaihdoksille ja
uusille viljelijöille – paremmat tai vakaammat maatalojen
tulot ja työllisyys – myönteiset näkymät tietäntyyppisille
maataloilille, maatalojen liiketoiminnoille tai tuotantoalueille

Megatrendit: nykyisen paradigman uusintaminen ja ylläpito

Trendit: välitila nykyisen ja uuden välimaastossa

Heikot signaalit: uuden paradigman ainekset

**Maaseudulle
vähiten
suosiollisia**

**Maaseudulle
eniten
suosiollisia**

Mitä tavoitella? Mitä tehdä?

Heikoista signaaleista rakentuva maaseutu?

5 HOIVAPALVELUT	8 EDULLINEN ASUMINEN MAASEUDULLA JA KAKKOS- ASUNNOT/KESÄMÖKIT	11 OSUUSKUNNAT JA KUMPPANUUDET	12 YHTEISÖLLINEN TOIMINTA
14 LUOVA TALOUS	15 KOHTUUTALOUS	19 TEE-SE-ITSE -LIIKE	21 EKOYLÄT
22 OPETUSMAATILAT	24 RUOKAAN LIITTYVÄ ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS	27 PERINNEMATKAILU	29 MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTUMINEN
33 MIKRO- JA PIENET YKSİKÖT	35 MONIPAIKKAINEN ASUMINEN	37 LUONNON- JA KULTTUURIPERINTÖ	38 UUDET HALLINTAMALLIT
39 PANDEMIAT JA EPIDEMIA	40 PAIKKABRÄNDÄYS	42 POP-UP -KULTTUURI JA KEIKKATALOUS	43 JULKISHYÖDYKKEET
45 RESILIENSSI	46 MAASEUDUN KÄSITYÖLÄISET	48 MAASEUDUN ENERGIAYHTEISÖT	49 MAASEUDUN YHTEISÖLLISET TILAT
51 MAALAINEN ELÄMÄNTAPA	53 PAREMMAN ELÄMÄN- LAADUN ETSINTÄ	54 OMAVARAISUUS	55 JAKAMISTALOUS
56 URAAUURTAVAT RATKAISUT MAASEUDUN TOIMINNASSA	57 YHTEISKUNNALLISET YRITYKSET JA YRITTÄJÄT		

Mitä tavoitella? Mitä tehdä?

Lupaavimmat trendit maaseudun kannalta?

SUOMI

1. Monipaikkainen asuminen (MUUT)
2. Etätyö (MUUT)
3. Edullinen asuminen maaseudulla ja kakkosasunnot/kesämökkit (MUUT)
4. Ruokajärjestelmän läpinäkyvyys (MUUT)
5. Monikäyttöiset metsät (MUUT/ITSE)
6. Maaseutumatkailu (MUUT)
7. Verkkokauppa (MUUT)
8. Yhteisöllinen toiminta (ITSE)
9. Elämys- ja merkitystalous (MUUT)
10. Ruokamatkailu (MUUT)

RANSKA

1. Vaihtoehtoiset ruokajärjestelmät (ITSE)
2. Ympäristöstä huolehtiminen (ITSE)
3. Luonnon- ja kulttuuriperintö (ITSE)
4. Yhteisöllinen toiminta (ITSE)
5. Maaseudun käsityöläiset (ITSE)
6. Hoivapalvelut (vihreä, koti, etä, mobiili; MUUT/ITSE)
7. Paikkabrändäys (ITSE)
8. Maalainen elämäntapa (ITSE)
9. Kestävyyssiirtymä (MUUT)
10. Etätyö (MUUT)

Mitä tavoitella? Mitä tehdä?

Kohtuullisuutta? – Nuorten 18-30 v. unelmatulevaisuudet

Toimeentuloreseptin tärkein sisältö?

- 1) Kohtuullinen tulotaso 16 %
- 2) Hyvä tulotaso 11 %
- 3) Yrittäjäyys 9 %
- 4) Merkityksellinen työ, vaikutus 8 %
- 5) Kiinnostava työ 5 %
- 6) Vakaa, säännöllinen työ 4 %
- 7) Muiden auttaminen 4 %
- 8) Mukava työyhteisö 4 %
- 9) Monipuoliset työtehtävät 3 %
- 10) Henkilökohtainen hyvinvointi 3 %

Elämäntapareseptin tärkein sisältö (arvoperusta ja käyttäytymisorientaatio)?

- 1) Tavallinen elämäntapa, työtä ja vapaa-aikaa 17 %
- 2) Henkilökohtainen kehittyminen 13 %
- 3) Työn, vapaa-ajan ja perhe-elämän tasapaino 12 %
- 4) Vihreä, rauhallinen ja avoin elinympäristö 7 %
- 5) Terveellinen elämäntapa 7 %
- 6) Kestävä elämäntapa 5 %
- 7) Yrittäjäyysorientaatio 4 %
- 8) Poliittinen, yhteiskunnallinen tai yhteisöllinen toiminta 3 %
- 9) Omavaraisuus 3 %
- 10) Tyyni, hiljainen, hidas elämäntapa 3 %

Mitä tavoitella? Mitä tehdä?

Kohtuutaloutta kasvutalouden sijaan?

- Riittävyys
- Perustarpeiden tyydyttämisen turvaaminen
- Ympäristöoikeudenmukaisuus
- Paikalliset järjestelmät (ruoka, energia, materia)
- Yhteisöllisyys
- Ekosysteemeistä huolehtiminen
- Uudet työmuodot
- Velkavetoisen kasvun ja finanssitalouden ansaitsemattomien tuottojen rajoittaminen

- ➔ Paikallisempi
- ➔ Omavaraisempi
- ➔ Monimuotoisempi

www.kestavamaaseutu.info

Mitä tavoitella? Mitä tehdä?

Kun ”kehitämme”, toisinnammeko itse asiassa vain entistä?

- Miksi esimerkiksi mikään taho ei edistä etätyötä?
– vrt. Grow Remote Irlannissa
- Miksi esimerkiksi pienimuotoisuus on meillä marginaalissa?
– vrt. Casa delle AgriCulture – Tullia & Gino Italiassa
- Miksi esimerkiksi ruokajärjestelmässä tarjotaan ongelmiin vain ne synnyttäneyttä lääkettä (mittakaavaetuja eli halvempaa raaka-ainehintaa ja rakennekehitystä) eikä esimerkiksi agroekologiaa?
– vrt. Kulturland Saksassa

Kiitos!

Vesanto – paras paikka tunnetussa maailmankaikkeudessa!